

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์สถาปนิกใน กองสถาปัตยกรรม ฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และสถาปนิกอื่นๆใน กฟผ. รวมทั้งกรรมการบริหารของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ สามารถสรุปผลในประเด็นต่างๆได้ดังนี้

6.1.1 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในปัจจุบัน

สถาปนิกในหน่วยงาน กฟผ. ดำเนินบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะสถาปนิกผู้ออกแบบเป็นหลัก เป็นเสมือนสำนักงานสถาปนิกขององค์กรที่ให้ความสำคัญในหน้าที่ของการกำหนดรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และมีหน้าที่รองอื่นๆในส่วนที่ตอบสนองต่อหน้าที่หลัก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทและหน้าที่ของสถาปนิกตามช่วงเวลาการก่อสร้างจะพบว่า การปฏิบัติงานดังกล่าวอยู่ใน 2 ช่วง คือ

- 1 ขั้นตอนการออกแบบ ได้การจัดทำ
 - 1.1 Conceptual and Schematic Design
 - 1.2 Design Develop
 - 1.3 Detail Design
 - 1.4 Construction Working Drawing
- 2 ขั้นตอนอำนวยการก่อสร้าง ได้แก่ การดำเนินการในเรื่องของ
 - 2.1 Bidding
 - 2.2 Construction Management

และเมื่อเปรียบเทียบกับ กระบวนการ การให้บริการทางสถาปัตยกรรมในต่างประเทศแล้ว พบว่า บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบันจะอยู่ในขั้นตอนของ Design and Construction คือจะดำเนินการในส่วนของ Building Design, Construction Document Drawings, Construction Document Specification, Construction Management, และ Construction Procurement

6.1.2 ผลกระทบของนโยบายการปฏิรูประบบราชการและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ที่มีต่อบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกใน กฟผ.

สถาปนิกใน กฟผ. มีความเห็นว่า นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีผลกระทบต่อ
บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบบ้าง ในประเด็นของการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล สูงสุด โดยมุ่งเน้นไปที่วิธีการทำงานในเชิงธุรกิจ ทั้งในส่วนของงานประจำภายใน
กฟผ. เองรวมทั้งการแสวงหารายได้จากงานภายนอก กฟผ. มากกว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่
โดยสถาปนิกส่วนใหญ่มีแนวคิดในการดำรงบทบาทของการเป็นผู้ออกแบบเช่นเดิม เพียงแต่ต้อง
เปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อคุณภาพ เวลาและต้นทุน ให้ได้เช่นการ
ประกอบวิชาชีพของสถาปนิกในภาคเอกชน

6.1.3 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในภาครัฐที่เปลี่ยนแปลง เนื่องมาจากนโยบายการปฏิรูประบบราชการและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

เนื่องจากนโยบายในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมุ่งเน้นในเรื่องของการแข่งขันกับ
ภาคเอกชนและการลดค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้นๆ แม้จะมีนโยบายในการ
ว่าจ้างเอกชนเข้ามาดำเนินการในกิจกรรมที่มีใช้ภารกิจหลักของรัฐวิสาหกิจก็ตาม ซึ่งหน่วยงานที่
ศึกษา คือ กฟผ. มีภารกิจหลักในการผลิตไฟฟ้าเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ ในขณะที่
หน่วยงานด้านสถาปัตยกรรม ทำหน้าที่สนับสนุนงานทางด้านก่อสร้างอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ
ผลิต ดังนั้นแม้จะมีนโยบายด้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ แต่สถาปนิกใน กฟผ. มีความคิดเห็นว่าไม่มี
ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เพียงดำเนินบทบาทเดิมโดยเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการทำงานให้เกิดประสิทธิผลที่สามารถก่อให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจกับ
สำนักงานสถาปนิกเอกชนภายนอกได้และบรรลุวัตถุประสงค์ทางด้านคุณภาพ เวลา และต้นทุน

ในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงบทบาทดังกล่าว สถาปนิกใน
กฟผ. มีความต้องการในการพัฒนาความรู้ในเชิงธุรกิจทางการเงิน การบัญชี การภาษีอากร การ
บริหารจัดการ การควบคุมต้นทุน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายใน
การแปรรูป

6.2 ข้อเสนอแนะ

แม้จากผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นว่าสถาปนิกใน กฟผ. มีความเห็นที่จะดำรงบทบาท
ของการเป็นสถาปนิกผู้ออกแบบไว้ แต่เมื่อได้ศึกษาถึงศักยภาพของสถาปนิกในกฟผ. และ
โครงสร้างองค์กรโดยรวมแล้ว พบว่า ในองค์กร กฟผ. มีศักยภาพที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกได้ ในเรื่องของการปฏิบัติวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน ทั้งในด้านการอนุรักษ์พลังงาน การใช้ประโยชน์สูงสุดจากพลังงาน และการใช้พลังงานแบบยั่งยืน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทบาทในปัจจุบันของสถาปนิกใน กฟผ. จำกัดอยู่ในช่วงกลางของวงจรการให้บริการงานทางสถาปัตยกรรม หากสามารถขยายบทบาทไปสู่ ขั้นตอนก่อนการก่อสร้างและขั้นตอนหลังการก่อสร้าง ย่อมจะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของสถาปนิกให้มีความหลากหลายมากขึ้น นั่นคือ การเข้าไปมีบทบาทในทุกๆช่วงของวงจรการให้บริการงานทางสถาปัตยกรรม ดังนี้

- 1 การวางแผน(Planning) โดยให้บริการในการจัดทำ Programming และ Strategic Facility Planning
- 2 การออกแบบและงานก่อสร้าง(Design and Construction) โดยเพิ่มเติมบทบาทด้านEnergy Analysis and Design และ Sustainable Designจากเดิมที่ให้บริการเฉพาะในส่วนของ Building Design, Supervision และ Consultant
- 3 การบริหารและบำรุงรักษา(Operating and Maintenance) โดยให้บริการทางด้าน Energy Monitoring, Facility Management และ Post Occupancy Evaluation

นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาบทบาทไปสู่การเป็นนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (Property Management) เพราะสินทรัพย์ทางกายภาพของ กฟผ. มีมูลค่าจำนวนมากหากได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมโดยสถาปนิกที่มีความรู้ ความสามารถแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดจากอสังหาริมทรัพย์เหล่านั้น

ในส่วนของการจัดรูปองค์กร ตามภาพที่ 3-7 นั้น จะพบว่ามีการจัดองค์กรที่แบ่งขอบเขตหน้าที่การรับผิดชอบของงานออกอย่างชัดเจน ซึ่งในการปฏิบัติวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมที่คืบหน้า สถาปนิกควรได้เข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำราคากลาง เอกสารประกวดราคา รวมไปถึงการควบคุมงาน เพื่อจะได้มีโอกาสในการเรียนรู้และเพิ่มทักษะในกิจกรรมดังกล่าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานออกแบบสถาปัตยกรรมให้สมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ

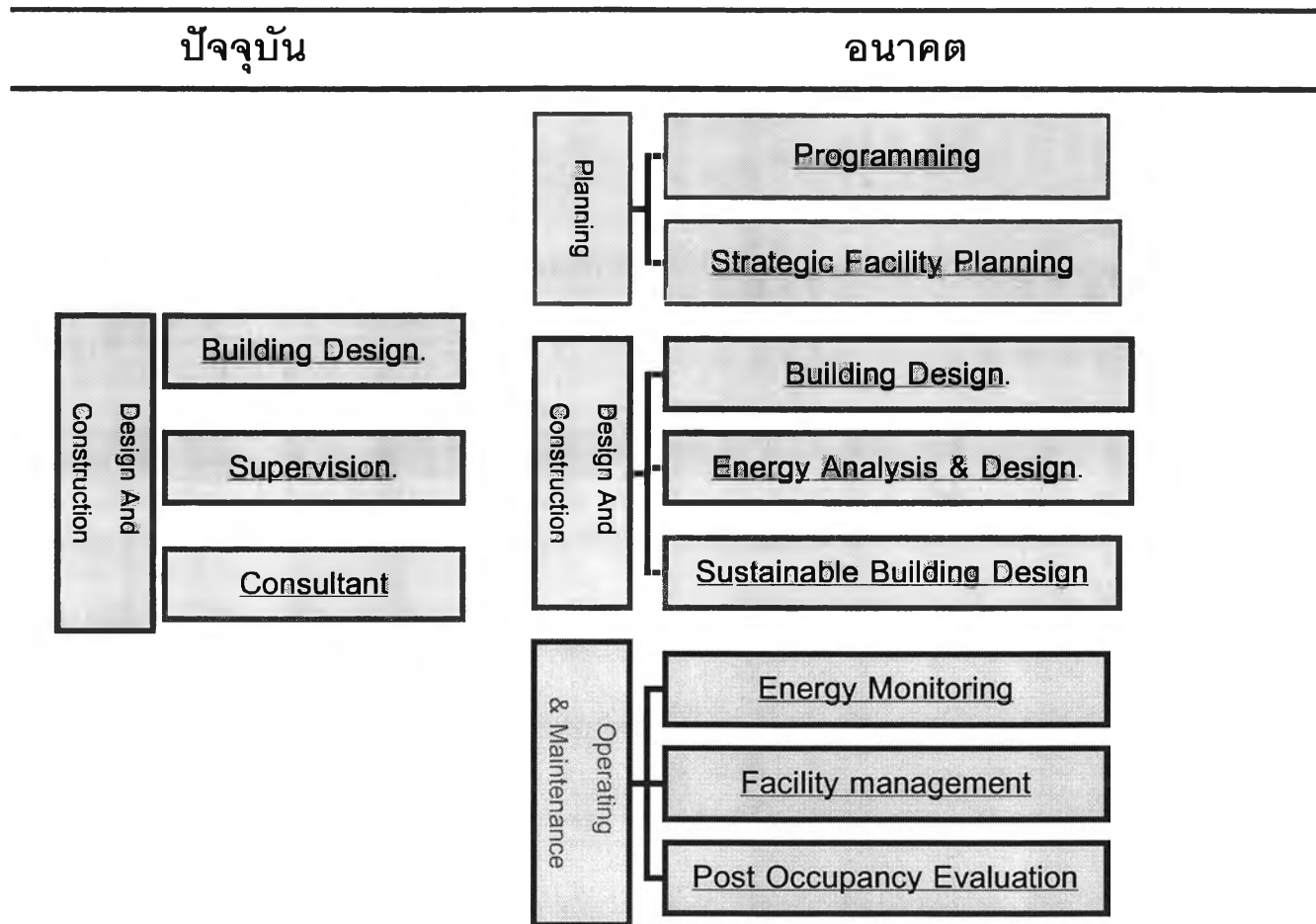
อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงการจัดรูปองค์กร ในองค์กรขนาดใหญ่เช่น กฟผ. อาจเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ไม่มากนัก แต่การเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานอาจทำได้สะดวกกว่า จึงมีความเห็นว่าหากได้มีการจัดการดำเนินงานในรูปของกลุ่มทำงานที่นำบุคลากรจากหลายสาขามาปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆในงานแต่ละงาน ก็จะช่วยให้เกิดพัฒนาการในการเสริมทักษะในด้านต่างๆให้กันและกัน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

6.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการหาแนวทางในการเปลี่ยนแปลงบทบาทและหน้าที่ของสถานีวิทยุในภาครัฐ คือ กฟผ. ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งนโยบายดังกล่าวแม้จะมีความชัดเจนจากรัฐบาล แต่ในด้านการปฏิบัติเพื่อให้เป็นรูปธรรมนั้นยังมีรายละเอียดปลีกย่อยอีกมากมายที่เป็นอุปสรรคของการแปรรูป ทำให้ขาดความชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงบทบาท

นอกจากนี้เมื่อได้ศึกษาถึงปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานีวิทยุแล้ว พบว่ายังมีปัจจัยภายนอกอื่นๆอีก เช่น การเปิดเสรีทางการค้า การเข้ามาประกอบวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมของสถานีวิทยุต่างชาติ กฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งหากได้มีโอกาสทำการวิจัยเพิ่มเติม ก็จะช่วยให้เห็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนบทบาทของสถานีวิทยุชัดเจนขึ้นทั้งในภาครัฐรวมไปถึงภาคเอกชน

อีกประเด็นหนึ่งที่ควรพิจารณาคือ เมื่อทราบทิศทางในการเปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้สามารถไปสู่จุดหมายของการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ จึงเห็นควรที่จะได้มีการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการจัดหลักสูตรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวด้วย

ภาพที่ 6-1

แสดงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสถาปนิกในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย